

Oredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVА 28a
Telefon 67-30
Oredništvo i uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijske Krajine
LJUBLJANA Erjavčeva 4a

ISTRA

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

MISLI OB KOROŠKEM DNEVU

Krivica je krivica, noj se godi em-
mu, tisočem ali milijonom. Mi pa smo
proti krivici. Kajti tudi edva je človek.
Naše načelo je za človeka. (S.
K o s o v e l : Refleksija ob koroškim
dnevnu, 1925.)

Ljubljana, 12. okt. 1937. (Agis) Zapo-
pet se obnavlja obletnica, od kar smo izgubili Koroško. Poleklo je od tedaj sedemdeset
let. Pravzaprav je težko reči, da bi kaj iz-
gubili, ker sploh ničesar nismo imeli in le
redki so bili, ki so se tedaj v svoji jasnosti
zavedali odločilnih trenutkov, ki so nasto-
pili na Slovence po svetovni vojni ter
bili resno pričutni, da bi si Slovenci v ces-
arstvu ustvarili vse samostojnost, če bi bili
na vse to pripravljeni in če bi pravilno iz-
koristili vso dane možnosti. Narod v celoti
ni bil na vse to pripravljen in zato ne mo-
rorno trditi, da smo kaj izgubili, ampak pu-
stili smo mimo sebe le preleplo pritliko, v
kateri bi se lahko uresničile naše tipe želje,
katero smo se v svoji ponuščnosti skozi vso
zgodovino bali iznesti tih na dan. Zamudili
so mnogo časa, v katerem bi lahko vzgojili
ljudstvo v nacionalne myčno skupino, ki bi
zadovoljila vse naši želje, da vse naši želje
zgodovinske dogodek vse pravilno izkoristi-
sti, kakor bi enotni najbolj koristili. Iz
toga izvirajo marsikaterje težke posledice,
med temi je tudi izguba Koroške.

Obletnic, žalostnih obletnic, ima sloven-
ski narod mnogo. Kmalu za to bo sledila
drugia, ki je morda še hujša. Ta te obletnice
obnavljamo z leta in letom prizemajo (če nam
je to dovoljeno), žalno manjstevanje, izda-
jamjo rezolucije in proteste, in ko lo mino
utrušnem zopet, dokler mi ne vdrami ponovo isto, a višja obletnica. Pa še to kar
se degajo ob takih prilikah, je omemojeno le
na očeh krog ljudi, skupini ne glede na segi
v tem delu do zadnjega slovenskega človeka
in mu razložili vse grozno položaj. Mesto
tega isčepe nekaj, a nekaj kerive, ki so od-
govorni za to, ker smo izgubili koroški ple-
biscit. Toda prisloni te moremene preko tega,
ne bi ugovorili, in jo ne danes za nus-
manj važno vprašanje. Poslovno še ker se
pri tem ne skušamo nitesar učiti za naprej,
da ne bi istih napadov ponavljali. Časi tudi
že niso tako umereni, da bi se lahko zadovoljili
z domačnjim položajem, kakršnega so
nomo ga ustvarili v naših pogodbah. Raz-
trgani med trije države, ne moremo biti za-
dovoljni s tem, ne smemo opustiti vseko delo
in priprave za to, da se nam ta krivica
opravira.

Ce pogledamo s te strani naš položaj, se
nam zdijo da je slika obupna in obodsna kriv-
ice za to bo goteva strašnejši. Slovenci smo
bili odnekod veliki v malenkosti. Trgali
sme se in prepričali za majhne stvari, omeje-
vali na najožje in najbolj nesmiselne stran-
karske boje. Puščali smo pri tem v nemur
neje najvlažnejše in živilsko probleme.
Tako je bilo in nič boljše ni tudi danes. So
danes nismo v svoji zavesti tako močni in
tako enotni, da bi se nam ne bilo treba bati
nitesar, da bi v svojih skupnih vprašanjih
nastopali enotno, kaj isče, da bi lahko go-
vorili o kakih težavnih med-članjih zvezah
med vsemi na trije izvaze razloženimi deli
našega naroda. Ce danes organiziramo
skupno romanje na Sv. Višnje, bodo žli-
goriški rojaki svoje poti v rojaki s Kraku-
ško z župi svoje. Prvi bi si želeli stika, a
drugi se drže rezerviranje. Toda to je ljud-
stvo in njemu ne mamo zamebiti, ker mu
de sedaj nihče ni vsejal dano enotnosti in
skupno nacionalne zavesti in da je ostala
v njem skoz stoljna umetno vzdrževana
provincionalnost. Človek bi misil, da je v
gornejših stoljih boljši, da zlasti naše
račvije kulturne ustanove gledajo na ve-
nuč problem enotno in ne političarsko raz-
sekano. Toda zgodi se in zgedic se je, da
so našemu mladiču ob upcu na univerzo
ugotovili, da se piše: Bojavica in ne Vo-
dopivec, kakor so se pisali njegovi očetje,
ker je tako zapisano v žadnem njegovem
upravnem izkazu, ki ga je prinesel preko
meje. Ne bi niti hoteli poverjati dejstva da
predčavamo še danes, ko gremo po naši swo-

SVEČANO OTKRIĆE SPOMENIKA EUGENU KUMIČIĆU

Raspored svečanosti u Zagrebu u nedelju 17. o. mj.

Spomenik Eugenu Kumičiću, ki ga odkriva u nedelju Hrvatska Žena u Zagrebu na veliko slavlje. Spomenik je delo kipa Franje Kršinića. Naša slika prikuju spomenik u gipu, ki je sada u bronci.

Kao što smo več javili, u nedelju 17. o. mj. odkriva se spomenik u Zagrebu našem velikom zemljaku Eugenu Kumičiću, način na katerem je živel in živel je. Raspored svečanosti je sledi:

Na sam dan pravljene bit će sastanak svih hrvatskih kulturnih društava i svih učenjaka pred Hrvatskim Sokolom v. 8 sati prile pole. Spremaju se velike povorce iz blize in daljje okolice Zagreba in na području nošnjama. U povoriće biti glazbe: Sv. Roka, Krizarska i tramvajski nameštajnika in druge. U osam i pol sati svršat će se povorka pred Hrvatskim Sokolom in krenut ce pod načinom zastavama Franje-papinskom ulicom, Ilomom, Jelatičevim trgom in Bakalom, v. 11.00 u katedralu, gdje će se služiti svetica sveta misa. Na koru će se pjevati katedralni zbor pod ravnjanjem prebendarja preč. Filipa Hajdukovića. Na orguljama će pratiti prof. Dugan. Nakon misne povorki se vrata u punom broju Bakacevom ulicom, Jelatičevim trgom, Praškom ulicom, Zrinjevcem, Ulicom Kraljice Marije do samoga spomenika.

Prije samoga otkrića govoriti će u ime Hrvatske Žene predsednica galja Jelisa Lora Horvat, koja će prikazati život i rad pokojnika. Iza toga će govoriti u ime hrvatskih književnika d. r. Nikolja Andrića o Eugenu Kumičiću. Dr. Kraljević in dobroj, govoriti: Ernest Radetić. III. a) J. J. Zajc: »Rimsko-Frankopanski, b) Novak: »Hrvatsko-Frankopanski, Izvodi HDP, »Zvonimir, pod ravnjanjem Mije Mihokovića. IV. »Smrt Petra Švajčića, Očlomak iz romana »Kraljica Lepa« od Eugena Kumičića. Cita: Dubravko Dujšić. V. Ogrizović-M. Kumičić: »Posljednji kraljevi hrvatske krv. IV. čin. Dramatizacija istoimenog romana Eugena Kumičića. Izvodi Zbor Matice Hrvatske Kazališnici Dobrovoljaca uz sudjelovanje Hrv. pjev. društva »Za- greba.

Uzlatnice za ovu svečanu priredbu se u upravi Hrvatske Žene. Vesi su do sada rasprodane pojedine lože i mjesto.

U pondeljak 18. o. mj. u 9 sati bit će svečane zadušnice na Miroglju. Tom prilikom propovijedati prof. Kerubil Sevgić. Iza toga će biti pohod na grob pokojnika, a u 11 sati bit će konferencija izaslanica Hrvatske Žene u drustvenim prostorijama. Patačićkina ulica 1c.

Ovom prilikom otkriće spomenika Eugenu Kumičiću bit će u prostorijama Hrvatske Žene predsjednica i Izložba velikoga patriote i književnika. Tu će biti sva njegova djela, zatim preostale knjige i korespondencije, najstarije slike, njegovo dopisivanje sa drugim Antunom Starcevicom i tako dalje.

boniti domovini, napisce, ki nam dajo misli. Mesto čisto navadnega slovenskega prijema Lešnik, vidimo napisano Loeschnigg itd. Maleknost, toda dovolj znudljive. Ena ugotovitev je hujša od druge, a opisovanju lahko ne bi bilo ne konca na kraju.

Ko tako danes obnavljamo obletnico od kar smo zgubili zibeljko slovenskega naroda Koroško, bi moral biti naša prva in največja želja, da se ne omejimo odalej. Jalo-
ček danes ni malo. Lahko si bomo našli za-
veznika v svoji pravčini borbi za obelanek
in se potem zopet skrijemo v svoje brezdele, ampak, da vsaj ob teh zadnjih obletnicah,
ke butajo z največjo silo valovi in groze im-

U nedeljo 17. o. mj. odkriva se u Zagrebu spomenik Eugenu Kumičiću, hrvatskemu književniku in hrvatskemu političaru.

ISTRA U HERCEGOVOJ ABECEDARSKI

U Hercegovoj Abecedarki, knjizi za poučevanje odrastih nepismenjaka koja će se proširiti u stotine hiljad primjeraka, citamo na kraju članak dra Antuna Radica: Koliko ima Hrvata in njihove zemlje. U tom članku se na više mesta spominje Istra kao hrvatska zemlja, kao na pr.: — Druga naša zemlja sa starim tudim imenom — to je Istrija. uz naš narod u Istriji, Dalmaciji, Hrvatskoj i Slavoniji... Onih šest (hrvatskih) zemalja, to jest Istrija, Dalmacija itd.

Uz to štivo oltisnula je karta hrvatskih zemalja, a na njoj je Istra, a dalje se u članku na više mesta spominje Trsat kao ishodišna točka u opisivanju hrvatskih zemalja.

„Srpski književni glasnik“ O G. ANTI TREŠIĆU-PAVIĆIĆU

U poslednjem broju »Srpskog književnog glasnika« citamo prikaz knjige g. Ante Tresić-Pavićića »Il teatro di Rino Alessi iz pera g. Škerlja. U tom prikazu citamo i ovo:

G. Tresić-Pavićić govorí o svojim dramama i dramskim načertima, o svojim ljetnim ljkustvima sa austrijskim vlastinom. To se pomini u eseju o grofu Aquilli. Barbarski rafinirane patnje kojima nasilnički sistem Metternicha Austrije izlaže Federike Gonfalonieriju, Alessijevog junaka karbonara, kaziva odjek u duši našeg plesa koji je, mnogo decenija kasnije, kao borac za svoj narod u hababskom rospetu iskusio na sebi isti bit. Kako da g. Tresić nije paša na Šamet druge, jo rječnik, negošnja, nepravna aktuelna analogija? Nije se sjetio Rino Alessi jednog drugog naroda, koji je Istri, a Trsat i u Gorici pati iste muke, bez druge krivice do te, da ostane živ na svojoj zemlji? Kao da su Talijani zaboravili pouke svog rospetva: svog divnog Risorgimenta? A kako da ih se sjeti nas kritičar, kod već izlazi iz čisto kritičkog posmatranja i upliče u svoj prikaz historijske osvrte i lječna sjećanja, osjećanja?

Šta se krije u istarskom podzemlju

INSTITUT ZA ISTRAŽIVANJE ISTARSKOG PODZEMLJA U PULI

Pula, 10. okt. 1937. (Agis). U Puli je bio osnovan poseban konzorcij, kojemu na čelu dr. Gianni Appolloni, predsjednik pokrajinjskog korporacijskog savjeta. Taj konzorcij ima cilj da proučava mogućnosti intenzivnog iskorištavanja podzemnog bogatstva u Istri. Navodno su utvrdili da se žila uglejna proteže od Trsta do Liburnije i da bi se dole prodičaju povećati deset puta više nego što je bila za vrijeme sankcija, t. j. 1935 godine. Osim toga bi, navodno i druge ruke u Istri mogle pokrivali potražnju talijanskog tržišta, a u prvom redu baučit za kojega kažu da će ga iskopati toliko, kada budu instalirana još neke postrojenja, da će potpuno zadovoljiti talijanske potrebe a možda će ga moći još i izvoziti.

U vezi s baučitom računaju na velik porast proizvodnje cementa, pa čak i niklja, metana, petroleja, bituminosa, kao i na mogućnost rastvora industrije sapuna, okalena, acetilena, kao i na razvoj mehaničke industrije i industrije konzerviranja ribe.

Ako se to ostvari, Istra će postati aktiven talijanski pokrajina, što do sada nije bio slučaj.

Mlađi gorički fašisti

Gorica, okt. 1937. (Agis). — Iz fašističke stranke je istakla Kafina, u kojero se naveđena nepridonosnja mlađih fašista. Vojnik se tuči slike: Komel Lepšek, Colic Klement, obo poslanici pod vodstvom odelika »Sottoseznic, K. o. Šmiljic, Komne, Raca, Ivan iz Koprive, Z. Lajšak Anton iz Stanjela, Berloč Anton iz Senjeda, Veltkonj Franc iz St. Lucije, Kosinški Ivan iz Idrije, Svitkoj Karel iz Čopovane, Mozelj Ivan iz Murine, Londer Valentin iz Tolminca, t. s. nepridonosili za eno stopnjo višje, koji se imeli prej. Stari pa se pod 20 leti!

DODNE VESTI IZ NAŠE DEŽELE

Col. — Albinus Hilde (53 let) in Karel Skorjanc (58 let) doma iz Sv. Florijana, sta tajno kuhali žiranje. Pri preiskavi so jima dobiti precel žiranja, ki so jim ga zapisali. Sedaj pa jima je sodišče že predložilo 3 mesece zapora in 1000 lire denarnine kazni. Skorjancu je bila prisotna kazna kot pogojna.

Criča. — Opicina je zaprosila za dovoljenje, da bi sklenila posojilo v znesku 75.000 lir za občinske potrebe.

Gorica. — Goriske turistične organizacije bodo imeli poseben sestanek na katerem bodo razmotrovale možnosti razvoja turističnih stikov med Jugoslavijo in Italijo. Tega sestanka se bodo udeležili predstavniki turističnih organizacij iz Gorice, Vidina, Trsta, Reke, Pule, Zadra in posebno županijski komisarijo Postojnske jame. Razmotriti bodo o možnostih zvezadi po morju in po zraku. Kasnejše se bo sestala posebna komisija obec držav.

Kranj. — V Kranju so imeli preteklo nedeljo veliki manifestacijo, ki se je vršila radi propagande turizma v kanalskih hribih. Vršila se je seveda tudi povorka z vozovi, dalje tekma v balanču in imeli govor, kjer so poslali pozdrave ducejim, kateremu se morajo že napelj zahvaliti, ker je prisko v tki že gotovo mnogo tistov.

Komen. — V veliki nevihti, ki je divala pretekli teden, je udarila strela v bližini Komna v poslovnico v branilnicu. Nenavala je, vstopila požara, ki je nastal škoda za kakih 3.000 lir. V času, ko se je zgodilo je bil v hiši 57 letni kolonel Josip Dukazlin z družino. Posrečilo se mu je odnesti zdravo vozo.

Kopriva. — V času zadnje nevihte, ki je trešilo v senik otroške sirotišnice, kar je povzročilo požar. Zgorelo je 150 kv. mena in 5 rokod. Skoda znaša okoli 50.000 lir.

Piran. — 4. t. m. se je vršila v Piranski manifestacija mladih fašistov. Prisjetna je bila poslovna povorka, katere so se morale udeležiti mlade fašistične iz zgorjeli Istre. Malega Lošinja, Kopra, Portoroža, Buja, Vižinade, Vipavljana itd. Poletje teka so bile prirejene simbolične ritmične vase, ki so kazale osvoboditev Istre.

Renče. — 63 letna Ana Komac je iz neznanih razlogov poda skozi okno in oblesa na teh mravlja.

Sempas. — Cirila Bačić, starca 28 let je bila obsojena na 6 mesecov zapora radi raznjačatih.

Sturje. — Mario Valič, star 12 let, je nasejal projekti, ki je postal iz svetovne vojne. Ta mu je eksplodiral in ga precepljeno ranil. Tako je zdravniški pomocij je spravila izven nevarnosti.

Tilment. — Ob Tilmentu bodo pričeli graditi velikansko grobničo, v katero bodo spravili 30.000 ostankov nemških vojakov, ki so padli na tej fronti v času svetovne vojne. Grobniča bo stala 2 milijona lir in jo bodo delali dve leti. Denar za to so nabrali v obliki prostovoljnih prispevkov v Nemčiji.

NIKOLA ŽIĆ, ZAGREB:

IZ GRADE ZA ZBORNIK O ISTRI

(Nastavak 1)

Dva grada, L' Madonna del Lazzuoz 1487. (Johannes Q. Auffenbergs de Flungero dle 4. decembra). Slike: Spasitel svijeta, Evangelisti, Navještene, Sv. tri kralja.

Dva grada, crkva sv. Antuna, isti slikar kao gore: Sveti.

S. Vintenat, crkva na groblju iz kraja 13 i (potekla): 14 vijeka. Slike u dva reda, vedno nosi na otvorenje.

S. Vincenat, crkva sv. Katarine iz poteka 15 vijeka: Navještene, život sv. Katarine.

Ostatki vedno pridopravljeni tekstovi opisuju velikomučenike spomenike in talijanskim gradovima. Drugi istraževalci opominjajo povijest Istre. U obzir bi dolila ponajviše slišljeda dela:

Cipriš: L' Istria nobilissima. (2 Folies des Hans: Illuminierte Handschriften aus Österreich. (Küstenland).

Jellic: Fontes historici liturgiae gallo-goticae Romanae.

Laginj: Kastav, grad in općina. Oest.-ungarske Monarchie in West. Bild (Küstenland).

Planincig: Kunstdenkmal (veliko izdanje).

Tamaro Attilio: Le città e le castelle dell'Istria (3 sv.).

Tedeschi: Cenni sulla storia dell'arte cristiana nell'Istria.

Valvazor: Die Ehre des Herzogthums Kroatien.

Da se vratim nadim upitnim arhivom: Kako več spomenimo, pri su sluhki smo u informativne svrhe. Premda su napisani nekratki in po broju su veoma nepotpuni, ipak predstavljaju — danes nekaj vrednosti — čim mi se da bi bila šteha, kad bi se ovo gradivo — premda fragmentirano — sasvim zabolito.

Zato sam se odločil, da mjesto namrečevanjančanka o razvoju likovne umjetnosti u Istri priopćim ove informativne odgovore na spomenute upite.

BORBA FAŠIZMA
ZA GOSPODARSKO OSAMOSVOJITEV ITALIJE

Fašistične odredbe za omejitev uvoza — Pšenična moka mora zgriniti iz prometa

Trst, 1. oktobra 1937. (Agis). Načil je že večkrat poročal o pomanjkanju moka po naših krajih in to v takih meri, da so poniekod peki ostali včasih brez kruha. Fašne odredbe pokrajinskih oblasti so dokazale splošno pomanjkanje tega prepotrebnega živila. Že pred časom je fašistična vlada izdala dekret, ki določa, da splošno uporabo le mešano moko. Posebne odredbe pa bodo določale nadzornovanja drugovrstnih živil z raznimi nadomestki. Predvideva se, da bodo ti nadomestki predvsem riz, bob, fuzil, morda celo grah in krompir. Po tem določbo bi bol kruh in kruh, iz pšenične moke ispadal in vsakdanje uporabe na njegovo mestu pa bo prisel kruh iz riz in raznih gorilomnenjih dodat-

kov. Ta mešanica bo posebej določena, lahko pa se bo ozidal po lokalne okunci, da en navade. S to mešanico bo fašizem dosegel kar ni dosegel z večletnimi živilnimi bitkami, namreč da bi Italija ostresla uvoza pšenice iz tujih držav, ki znata letno proizvoditi millionov kvintalov. Med tem pa je cena moki v kruhu spet znatno poskodila kljub ugodnim poročilom o letošnjem pridelku vseh vrst živila. Naš kmet bo tu le deloma prizadel, saj belega kruha ne počna in ponekod nima kruha ne. Zaradi čim dalje obupnih gospodarskih razner je nadomestiti kruh s polento in kromprijem. Zadale ga bodo le vedno narascajoče cene, ki se klubj napovedane omejitev uvoza stalno dvigajo.

OMEJITEV UVOZA BENZINA

Na poti za omejitev uvoza in za čim uspešnejšo akcijo za gospodarsko osamosvojitev, je fašizem izdal razne uredbe, s katerimi naj bi se nadomestila razna pogonjava sredstva z lesom pilom. Izsel je poseben dekret, ki določa državno subvenčionalno vsem onim javnim avtobusom in linijam, ki se poslužuje lesnega pilna za pogonsko sredstvo. Subvencija bila znašala 13.000 lir letno za vsako vozilo, ki dnevno, neprrekinitno okskrbuje prevoze izvzemljišnih vozil, ki bodo v teku leta 1938. radi neuporabljivosti izločena iz prometa. Ce bo imel ta poskus uspehl, se bo dvojnili uvoz lesa, ki ga v Italiji primanjkuje. Tako ne bo z dosegom uspeha dosegnele znatna omejitev uvoza, kar dokaže, da ima ta odredba vse druge namene.

Posledica pomanjkanja surovin

Trst, 1. oktobra 1937 (Agis). Nekateri tovarne v severni Italiji so bile primorske, radi pomanjkanja surovin, skrčili delovni urki in odsloviti tudi po več časa do leta.

Oblasti so izdala nalog da mora vsak gospodar, ki ima okrog svoje hiše ali vrtu zeleno ograjo, kje samenjati z lesom ali kakršnikoli železo pa predvsem na določenih krajev. Vlado zahteva to od vsakogar in: Je do tega skupka prisia zaradi tega, ker v Italiji še vedno primanjkuje železo. Radi pomanjkanja železa ne morejo negotoviti nekej v delu na najboljših pomorskih vojnih ladij. Tako bodo pri nas lignile vse železne stvari in kaže da bo se hujše pomanjkanje kovin kot na tasi svetovne vojne.

Renče. — 63 letna Ana Komac je iz neznanih razlogov poda skozi okno in oblesa na teh mravlja.

Sempas. — Cirila Bačić, starca 28 let je bila obsojena na 6 mesecov zapora radi raznjačatih.

Sturje. — Mario Valič, star 12 let, je nasejal projekti, ki je postal iz svetovne vojne. Ta mu je eksplodiral in ga precepljeno ranil. Tako je zdravniški pomocij je spravila izven nevarnosti.

Tilment. — Ob Tilmentu bodo pričeli graditi velikansko grobničo, v katero bodo spravili 30.000 ostankov nemških vojakov, ki so padli na tej fronti v času svetovne vojne. Grobniča bo stala 2 milijona lir in jo bodo delali dve leti. Denar za to so nabrali v obliki prostovoljnih prispevkov v Nemčiji.

NADOMESTEK ZA VOLNO

Med one uvozne predmete, ki jih Italija konzumira v velikih količinah spada tudi volna kot surovina in pa v celoti blago. Da bi dosegel omejitev uvoza surove volne, skuša fašizem, to nadomestiti z umetnim državljivanjem volne iz mleka. Blago iz te volne, izdelano v Italijanskih tvornicah ima namen izpodprtini angleške in švicarske izdelke in je za to nadeljalo načelo načela in s tem, da bo dosegel omejitev uvoza, kar dokaže, da ima ta odredba pravljena.

In Rimu je ustanovljen poseben korporacijski odbor, ki ima namen proučiti predložene načrte posameznih korporacij in izdeluti končne, ki naj bi dovedli do gospodarske osamosvojitev Italije. Povord za to akcijo so date zadnje sankanje, ki so pokazala pogromna katastrofalne posledice. Duce želi potisati prizadetje Italijanski narod do tega, da bi se odrekel vsega onega vsek dan potrebenega blaga izvedenega iz iznenadstva in seganja izručju jučer v Bourgiosu Francovoli vladni notu, koja sadrži to priznanje.

— Za predsednika Hallanske akademije je Mussolini imenoval D'Annunzio. Mussolini mu je poslal fašistiko, na katero so je D'Annunzio na dolgo razgovorobesedilu, da ga tudi mi poskusimo posnetati.

KONFINACIJE U MILJAMA

Radi posmatrir demonstracija iz umorista antičaste Rossetti, o čemu smo u par navrata ved pisan, konfirmano je sada 15. očeta in Milja, večinom v srednjem veku in jedna koja je tek porodila.

SPECIJALNI TRIBUNAL DELA...

Ljubljana, 1. oktobra 1937.

Slovenec od 10 t. m. poroča: Dne 12. oktobra se v Rimu začne zasedanje inrednega sodišča za zaščito države. Prva pride na vrsto skupina 16 mlajših, akademiko imbraženih moš in Milana, ki so obtoženi, da so delali nerazpoloženje proti fašistični stranki. Med njimi so odvetniki, pisatelji in umetniki, ki prilagajo znanim milanskim družinam kakor Luzzattoni, sin profesorja Luzzattoni, Rodolfo Morandi, ki je spisal veliko znanstveno delo o zgodovini Italijanske težke industrije, ter Alberto Magaglini, sin blivšega župana v Paviji.

Brdce (p. Sušnjevica).

A. Zupna je crkva bila sagradjena g. 1626 s podplebanom Antonijem Kocetićem, in to najprej glavna ladja, onda dvije bočne kapelice v večini raznacima. Sagradjena je u formi kriza, a njeni slogi najviše sledi romanskom. Podružnica crkva sv. Jelene (narod ju zove grčka crkva) je gradjena jo kao obična kuča. Starost nepoznata, a zvona su iz godine 1422.

Od ostalih gradjevin ima neko blizu vlasniščna kuča, koja je sada preuredjena v štolu. Vlaminj sili bili valjda Mlečani, jer se Sena Petra Franja Bangiši zvala prije de Leo. Umrla je g. 1632 te ima svoju grobniču. Na plodi je grb na vlijednost i pšticom.

Mihalj Barbic, župnik.

Cere. A. Ruševina na vrhu (sa kojega se daleko vidi) zove se Gradina ili Goldana, gdje je moral biti sa starim vremena nekakva tvrdjava, ali sada je samo tvoj kamenje pretrešeno, jer su mnogi i mnogi trčali novac ili druge starinske stvari. Sada se poznaju samo nekima mestima, temelji nekaknih zidina. (O tome je pisao prof. dr. Mario Mozer in Trstu).

D. Nošnja je slična kao na Barbanu, ali več više poškodovana.

Anton Šebastija, kapelan.

Cunski. A. Zupna crkva je iz godine 1609. Sagradili su ju: vladar, puk in Martin Kardić. Slog rimski?

C. Drveni kip Matke Božje, pomočnice krščanega (z potekom XIX. vijeka). Drveni kip sv. Nikole i sv. Roke; starost nepoznata. Oba u crkvi.

Pecati »Učiona župnička u Cunskom« od god. 1842.

Grgo Fugošić, župnik.

Dohrni. A. Zupna je crkva posredna, zgrajena s kamnom, ali s krovom iz greda fragmentirano — sasvim zabolito.

B. C. M. Medović, uljena slika na platnu na glavnem oltaru zupne crkve. (God.?).

Josip Grabić, župnik.

MALE VESTI

— Trst. — Te dni se bo vršila po vsej Italiji pravljena šeste obveznica obstoja mladinskih fašističnih organizacij. Odtek fašistične stranke pravi, da bodo mladenci poslani v kasarne med vojake, invalidi in one ki se se vrnili iz vojn, da se pobratio z njimi.

— Trst. — Fašistična stranka je odredila, da se morajo vršiti po raznih krajevih posebni tečaji pod geslonom »Pripava žene za življenje v kolonijah«. Tečaji bi se delili v teoretične in praktične. V teoretičnih tečajih bi se predaval o zgodovini in veri v Italijanskih kolonijah, daleč geografski položaj kolonij, problemi ekspanzije in olitračne raze in kontinentalne tropične klima. Tečaji bi se končali s predavanjem o zdravju in reja otrok. Zatem tečaji bi se končali s predavanjem o zdravju in reja otrok. Zatem tečaji bi se končali s predavanjem o zdravju in reja otrok.

— Trst. — V nedeljo se je vršila prva generalna skupščina katoliške akcije za Gorice, katere se je udeležil posebno sam škof Margatti.

— Vrtočne. — Ciril Fon, star 29 let je tako nesrečno padel pred hišo, da si je pri paci zlomil levo nogo.

— Vrtočne. — Kmet Josip Bukovec, star 37 let je padel iz senika tako nevarno, da si je prebil lobanjo. Prepeljal so ga v bolnico v obupnem stanju.

— Predsednik dr. Beneš dao je načrdu od 5.000 CK, za najbolj ujemljivo načrdo v smislu Herderove demokratske ideologije.

— Londonse vesti več nazavljajo, da će Francuska otvoriti španjolsku granico i da na toj granici več čekajo veliki transporti oružja in municije za velenjsko vladu.

— United Press javlja da predstoji iz posamežne Italije nova velika ofenziva generala Franca v Španiji, ker je zastupnik vajkanskog državnega tajanstva izručil jučer v Bourgiosu Francovoli vladni notu, koja sadrži to priznanje.

— Za predsednika Hallanske akademije je Mussolini imenoval D'Annunzio. Mussolini mu je poslal fašistiko, na katero so je D'Annunzio na dolgo razgovorobesedilu, da ga tudi mi poskusimo posnetati.

KONFINACIJE U MILJAMA

Radi posmatrir demonstracija iz umorista antičaste Rossetti, o čemu smo u par navrata ved pisan, konfirmano je sada 15. očeta in Milja, večinom v srednjem veku in jedna koja je tek porodila.

MUSSOLINI O RATU

Duce je mnogo govoril o ratu i učinkovitosti njegovega riječi najverjetnejša ga, ali slijede njegove riječi najverjetnejša da se začide zabilježi.

— Rat je za corejka, što je materinstvo za Ženu. Ja ne vjerujem u vježbi mir. I vidi od toga, ja smatram da mir ubija i uništava osnovne ljudske vrline, koje se posreduju na svježlosti dana samu u kruševom naporu...»

B. Nepoznati autor (govori se, da je to Frankopan): Krunisanje Bl. Djevice Marije. Umjetni voz izrađen zlatnom i srebrnom žicom; iz XIV. ili XV. stoljeća. Izložen je bio na izložbi u Kopru god. 1910.

C. Basrelief na velikom oltaru iz godine 1473.

Ivan Trnajstič, župnik

Draga Balščanka.

D. Žene su postale zaukljucne od domačeg suknja, »haljine, »koduljne s nabrani omravnikom i apostole na tisu. Muškarci su nosili štroke, kratke »bragase, »haljine bes ovratnika, koja je župljana u zimske dobe i Šenama, a zvane su ju zgrajnjatac, jer bi se njome preko glave zagurnale; muškarci su nosili koduljko kao i Žene, samo je ovratnik bio visi. Postole su nosili kao i Žene, niske, niske, a učima, a na glavi dugi mletački kaput.

Vjekoslav Stenetić, učitelj.

Dragut. A. 4. Župnu crkvu je pak sagradio pred 300 godina u slogu romanskem.

b) Kapela sv. Rok, prije župna crkvu, zamisljena je radi fresko-slikarstva (kt. str. 2) i radi glagolice. Glagoliticom je uobilježena godina 1.529. (V. Monumenta Slavorum meridionalium.)

c) Loggia i nekakva tvrdjava, (koruzza).

E. Ulične slike na platu nepoznateg autora: Sv. Vasilij, sv. Josip I sv. Anton Padovanski. Godina nepoznata.

Ivan Orlić, upravitelj župe Gologorica. Ovdje ima više zanimljivih stvari, koje bi vrijedile pogledati.

Ljudevit Žváček, župnik

Gradina. A. Župna crkva je posvećena 14. IX. 1.722. Sagradila ju je općina. Slog: romanski. Duži xnamenitosti nema.

Ferdinand Städler, kapelik

) Opaske u uglastim zaporkama, dobro je autor ovog izvještaja, prof. S. Santel.

(Nastavak če. sc.)

